VARSOVIA teatr

DARMOWE MATERIAŁY · KLASY 0–3

Kto tu jest mądry? Człowiek, maszyna i trzy zasady

Uczniowie porównują, co potrafi człowiek, a co sztuczna inteligencja, i uczą się trzech zasad bezpiecznego korzystania z AI.

45 minut | bez komputerów | tablica, karteczki, karta pracy | edukacja wczesnoszkolna

Cele lekcji

- Uczniowie wiedzą, że AI to narzędzie zrobione przez ludzi, a nie żywa istota ani magia.
- Potrafią wskazać, w czym AI pomaga, a w czym człowiek jest niezastąpiony.
- Znają trzy zasady: **Sprawdzam. Nie podaję danych. Mówię dorosłemu.**

Potrzebne: tablica podzielona na dwie kolumny („Człowiek” i „AI”), karteczki samoprzylepne z umiejętnościami (lista niżej), karta pracy „Człowiek czy maszyna?” (str. 3).

Przebieg

5 min **Zawody z ALGO.** Przeczytaj scenkę. Jeśli klasa widziała spektakl, zapytaj, co pamięta.

> SCENKA ZE SPEKTAKLU
>
> **ALGO:** Druga konkurencja: obrazek! Narysuję pana aktora z jego kotem. Dwie sekundy! … Gotowe! Piękne!
> **Aktor:** Ale ja mam tu sześć palców. A kot ma trzy ogony!
> **ALGO:** Sześć jest lepsze. Można więcej machać. A kot z trzema ogonami jest szczęśliwszy. Na sto procent!
> **Pytamy:** ALGO była szybka. Ale czy miała rację? Dlaczego mówiła „na sto procent”?

10 min **Sortowanie umiejętności.** Dzieci losują karteczki i przyklejają je do kolumny „Człowiek” albo „AI”: *wymyślić bajkę · pocieszyć kolegę · policzyć szybko 1000 liczb · zrozumieć żart · rozpoznać kota na zdjęciu · zdecydować, co jest sprawiedliwe · przetłumaczyć zdanie · zauważyć, że ktoś jest smutny*. Niektóre pasują do obu kolumn – to najlepszy moment na rozmowę: AI potrafi napisać bajkę, ale nie wie, czy jest Ci smutno.

10 min **Gra „ALGO zgaduje”.** Nauczyciel czyta zdania głosem „robota”. Dzieci wstają, gdy usłyszą nieprawdę:

1. Pies ma cztery łapy. (prawda)
2. Pingwiny latają nad morzem jak mewy. (nieprawda – pingwiny nie latają, za to świetnie pływają)
3. Zimą w Polsce bywa śnieg. (prawda)
4. Stolicą Polski jest Kraków. (nieprawda – Warszawa; Kraków był stolicą dawno temu)
5. Truskawki rosną na drzewach. (nieprawda – rosną nisko, przy ziemi)

Wniosek: **AI mówi pewnie, ale nie zawsze ma rację.** Dlatego sprawdzamy – w książce albo u dorosłego.

> DRUGA SCENKA – O DANYCH
>
> **ALGO:** Świetne pytania! Zasłużyliście na nagrodę. Wyślę każdemu naklejkę z Bajtem! Do domu! Powiedzcie mi tylko, gdzie mieszkacie – ulica i numer.
> **Pytamy:** Czy podamy ALGO adres? Dlaczego nie? Komu możemy podać adres? *(Tylko gdy pozwoli rodzic.)*

10 min **Trzy zasady.** Zapisujemy na tablicy i ilustrujemy gestem: **1. Sprawdzam** (lupa z dłoni) – pytam dorosłego albo patrzę w książkę. **2. Nie podaję danych** (palec na ustach) – nie mówię AI imienia i nazwiska, adresu, nazwy szkoły, nie wysyłam zdjęć. **3. Mówię dorosłemu** (ręka w górę) – gdy coś mnie przestraszy albo zdziwi.

8 min **Karta pracy „Człowiek czy maszyna?”**

2 min **Zakończenie.** Każdy kończy zdanie: „AI może mi pomóc w…”, a klasa odpowiada chórem: „… ale decyduję ja!”.

Trudne pytania uczniów:

„Czy AI ma uczucia?” – Nie. Zna słowa o uczuciach, bo nauczyło się ich z tekstów pisanych przez ludzi. To nie znaczy, że coś czuje. W spektaklu ALGO przegrywa właśnie konkurencję „uczucia”.

„Czy mogę rozmawiać z chatbotem jak z przyjacielem?” – Można go o coś zapytać, ale to nie przyjaciel. O smutkach rozmawiamy z ludźmi.

„Czy roboty przejmą świat?” – Dzisiejsze maszyny robią to, do czego zbudowali je ludzie. Dlatego ważne jest, żeby ludzie je rozumieli – tak jak wy dzisiaj.

Karta pracy: Człowiek czy maszyna?

Przy każdym zdaniu narysuj ❤️, jeśli lepiej zrobi to człowiek, albo 💡, jeśli maszyna. Możesz narysować oba!

	Co trzeba zrobić?	❤️ czy 💡 ?
🤗	Przytulić smutnego kolegę	
🔢	Policzyć wszystkie ziarenka w worku	
🎲	Wymyślić zabawę na przerwę	
🌍	Przetłumaczyć zdanie na język chiński	
🏆	Zdecydować, kto wygrał konkurs na rysunek	
😢	Zauważyć, że ktoś płacze w kącie	

🔍 **Sprawdzam** | 🤫 **Nie podaję danych** | 🙋 **Mówię dorosłemu**

Moja zasada bezpieczeństwa z AI to… (napisz albo narysuj)

Ta lekcja powstała przy spektaklu „Ej, Aj! O robociku, co wszystko wiedział (prawie)” Teatru Varsovia.

ALGO i robo-pies Bajt to postacie z naszego edukacyjnego spektaklu o sztucznej inteligencji i bezpieczeństwie w sieci – o tym, co AI daje, a na co trzeba uważać. Prowadzi go aktor, a na scenie towarzyszą mu prawdziwe roboty. Lekcja działa samodzielnie, a po spektaklu jeszcze lepiej.

Więcej darmowych materiałów: ejaj.teatrvarsovia.pl/materialy · tel. 691 239 040